

## Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. junija 2016

### Povzetek

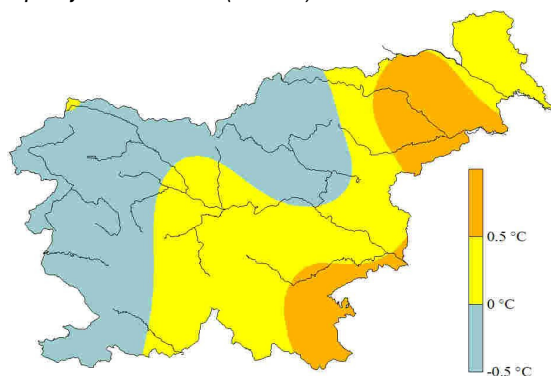
Vremenske razmere v prvi dekadi junija niso bile naklonjene kmetijskim rastlinam. Kmetijska tla so bila sicer dobro založena z vodo, nekoliko manj vode v tleh so imele na razpolago le zelenjadnice s plitvim koreninami na plitvejših in peščenih tleh v vzhodnem delu Slovenije. Pogoste padavine in posledična omočenost listov so omogočale razvoj rastlinskih boleznih in hkrati oteževale zaščito rastlin. Premalo junijske toplote je nekoliko upočasnilo rast, razmere pa niso bile ugodne niti za zorenje ječmena. Močni nalivi so marsikje povzročili poleganje posevkov. Več toplote bi potrebovale tudi plodovke, predvsem buče, ki bi morale nadoknadi posledice močnih temperaturnih stresov ob koncu aprila.

### METEOROLOŠKE RAZMERE

Prva junijska dekada je minila v znamenju spremenljivega vremena z mešanico sonca, oblakov ter pogostimi krajevnimi plohami in nevihtami. Najvišje temperature zraka so na Goriškem v drugi polovici dekade presegle 29°C, drugod pa so bile večinoma za 2 do 3 stopinje nižje. Povprečne dekadne temperature zraka so se v višjih legah gibale med 14 in 16 °C sicer pa od 17 do 19 °C. V večjem delu Slovenije so bile blizu povprečnih vrednosti, predvsem v zahodnem in severnem delu države so bile od povprečja nižje za 0,5°C, v osrednji Sloveniji in na vzhodu za prav toliko višje. V delu Dolenjske in Štajerske so bile višje do 1 °C. Število ur s sončnim obsevanjem je bilo v tej dekadi povsod podpovprečno. Najmanj sončnih ur so bili deležni na severozahodu, bilo jih je vsaj za polovico manj kot običajno. Številno ur s sončnim obsevanjem se je proti jugu in vzhodu večalo, na severovzhodu je bilo zabeleženih več kot 70 sončnih ur. Krajevne plohe in nevihte so bile v prvi junijski dekadi vsakodnevna stalnica. Najmanj padavin in največ suhih dni in so zabeležili na Štajerskem, Dolenjskem in v Beli krajini, večinoma od 15 do 30 mm oziroma od 50 do 75 % dolgoletnih povprečnih vrednosti. Največ padavin je bilo na zahodu, kjer so povprečne vrednosti presegli tudi do okrog 50 %. V Pomurju jih je bilo okrog 40 % več kot običajno.

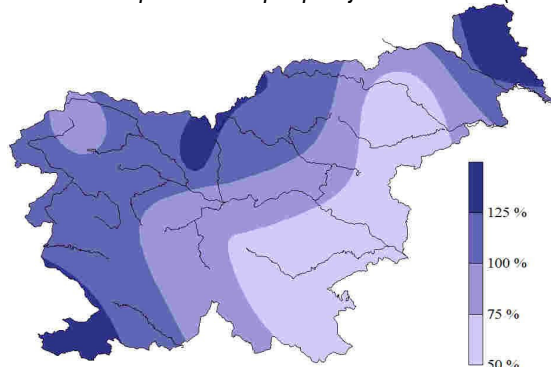
*Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1981–2010 (na sliki)*

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	18,3	29,2	11,3
Portorož let.	19,3	27,3	12,6
Ljubljana	18,3	26,4	11,4
Novo mesto	18,4	26,7	10,1
Celje	17,3	26,6	10,1
Maribor let.	18,7	28,1	10,9
Murska Sobota	18,3	27,1	10,5
Rateče	14,0	24,9	6,7
Slovenj Gradec	15,9	25,7	9,1



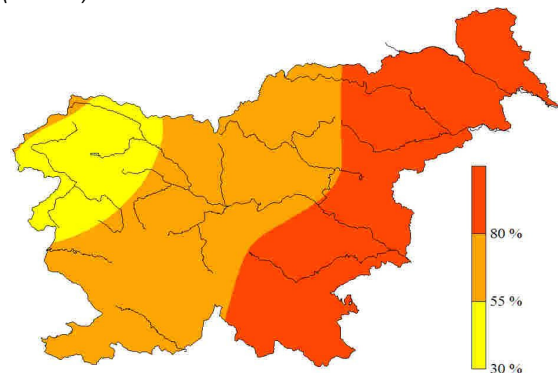
*Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1981–2010 (na sliki)*

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	47,2	2	8
Portorož let.	49,2	2	8
Ljubljana	35,7	3	7
Novo mesto	24,9	5	5
Celje	37,7	5	5
Maribor let.	15,1	6	4
Murska Sobota	37,7	6	4
Rateče	39,0	2	8
Slovenj Gradec	49,9	3	7



*Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1981–2010 (na sliki)*

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	42,3	11,2
Portorož let,	64,2	13,1
Ljubljana	59,7	12,9
Novo mesto	66,8	13,1
Celje	56,1	11,9
Maribor let,	75,3	11,5
Murska Sobota	71,5	11,3
Rateče	43,4	8,4
Slovenj Gradec	53,1	7,7



### TEMPERATURA TAL

Povprečne dekadne temperature tal so bile do globine 10 cm večinoma višje od 20 °C, le izjemoma na osrednjem Štajerskem in na slovenjegraškem območju za nekaj desetink stopinje nižje od 20 °C. Po nekaj tednih so bila tla spet toplejša od dolgoletnega povprečja, na severovzhodu in jugovzhodu od 1 do okoli 2 °C, v osrednji Sloveniji in na Primorskem za manj kot 1 °C. Izjema je Goriška, kjer so temperature tal ostale pod povprečjem. Najvišje zabeležene temperature tal so se v globini 5 cm na Goriškem in na Obali že približale 33 °C, drugod so bile med 24 in 30 °C, najnižje pa so se le izjemoma še spustile nekoliko pod 15 °C.

*Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)*

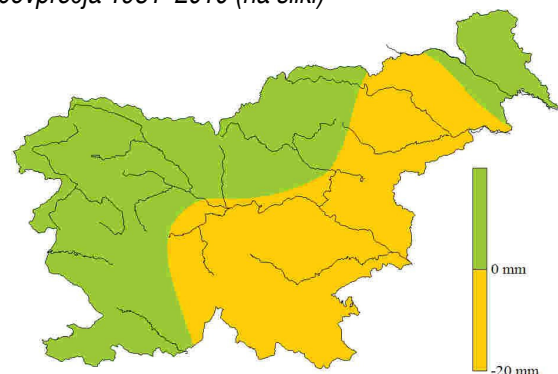
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	21,3	-1,5	15,6	32,7	21,2	-1,4	16,6	29,1
Portorož let,	22,7	0,7	16,6	32,7	22,4	0,6	17,4	27,4
Ljubljana	20,8	0,6	16,3	27,1	20,7	0,9	17,0	24,6
Novo mesto	21,6	1,8	15,9	29,6	21,4	1,8	17,0	25,6
Celje	19,9	0,0	16,6	24,3	19,7	0,2	17,2	22,4
Maribor let,	22,2	2,6	16,3	30,2	21,6	2,3	16,5	26,3
Murska Sobota	21,4	1,6	16,7	28,6	20,8	1,0	17,5	25,9
Slovenj Gradec	19,3	0,5	14,8	27,0	19,2	0,5	15,3	24,3

### VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Preskrba z vodo v tleh v prvi junijski dekadi povečini ni predstavljal večjih težav. Vodna bilanca je bila na zahodu in severu, kjer je padlo največ dežja, pozitivna, v osrednji Sloveniji in Pomurju okrog ničle. Vodni primanjkljaj je bil zabeležen ponekod na vzhodu, največji je bil na Dravsko-Ptujskem polju (do 30 mm). Vodna bilanca je bila na Štajerskem, Dolenjskem in v Beli krajini do 20 mm nižja kot običajno, drugod so bile vrednosti rahlo nadpovprečne. Dni z izhlapevanjem večjim od 5 mm je bilo le nekaj, 2 na severovzhodu, 1 na jugovzhodu, v osrednji Sloveniji in na Obali.

*Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET<sub>0</sub>, mm), število dni z ET<sub>0</sub> > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1981–2010 (na sliki)*

Postaja	VB	ET <sub>0</sub>	ET <sub>0</sub> > 5 mm
Bilje	15,8	31,4	0
Portorož let,	10,6	38,6	1
Ljubljana	-1,0	36,7	1
Novo mesto	-12,1	37,0	1
Celje	3,1	34,6	0
Maribor let,	-27,2	42,3	2
Murska Sobota	-0,8	38,5	0
Rateče	10,0	29,0	0
Slovenj Gradec	20,2	29,7	0



## STANJE KMETIJSKIH RASTLIN

Kmetijska tla so bila po obilnih padavinah v prvi dekadi junija po vsej Sloveniji dobro založena z vodo. Izjema so območja na plitvih in peščenih tleh v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji z zelenjadarsko pridelavo, kjer je bilo priporočljivo zelenjadnice enkrat do dvakrat namočiti. Tudi izračuni za vegetacijsko obdobje (od začetka aprila dalje) so pokazali presežke vode v osrednji Sloveniji, manjše primanjkljaje pa na severovzhodu in jugovzhodu države, k čemur je največ prispeval primanjkljaj vode v prvi polovici aprila. Nekoliko večji skupni primanjkljaj vode pa je bil zabeležen le na obalnem območju, vendar je bil tudi tam ob pogostem dežju površinski sloj tal v prvi dekadi junija zadovoljivo preskrbljen z vodo.

Značilnost prve junijske dekade je bilo pomanjkanje toplote. Temperature zraka so pogosto ostale pod dolgoletnim povprečjem, kar se je poznalo v počasnejši dinamiki rasti. To je bilo na severovzhodu najbolj opazno na posevkih buč, ki po hudem temperaturnem stresu ob koncu aprila, mnoge tudi ponovne sejane, niti v maju niso zadovoljivo napredovale in kažejo precej neenakomeren rastni sklop. Posevki ječmena na Primorskem in severovzhodu prehajajo v zaključno obdobje zorenja. V tem obdobju bi bile za kvalitetno zrnje dobrodošle visoke zgodnje poletne temperature zraka. Drugod po državi posevki sledijo s prehodom iz mlečne v voščeno zrelost. Več toplote bi dobro delo tudi koruznim posevkom, večinoma so razvili od 6 do 7 listov.

Vremenske razmere niso prizanašale niti sadnemu drevju in vinski trti. Pogoji za razvoj glivičnih bolezní so bili izjemno ugodni. Vinska trta cveti, zaščita pa je zaradi izpiranja močno otežena. Zorijo češnje, pridelovalci z Goriškega pa bijejo boj z vremenom za zdrave plodove. Obilne in pogoste padavine so vzrok močnemu pokanju plodov.

## NOVICA – 17. junij svetovni dan boja proti zapuščavljanju in suši (Konvencija UNCCD)

### »S skupnimi močmi varujmo Zemljo in obnavljajmo tla«

Leta 1994 so Združeni narodi proglasili 17. junij za svetovni dan boja proti zapuščavljanju in suši. Namen obeleževanja tega dne je ozaveščanje javnosti o posledicah obeh pojavov in o uresničevanju poslanstva Konvencije o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal, zlasti v državah, ki se soočajo s posledicami hudih suš in zapuščavljanja. Obeleževanje tega dne je postala ena od priložnosti za seznanjanje in ozaveščanje javnosti, da je proti zapuščavljanju mogoče uspešno delovati in da je pri tem nadvse pomembno delovanje skupnosti na vseh ravneh. V ta namen države, podpisnice Konvencije, ta dan obeležujejo z različnimi dejavnostmi v okviru različnih organizacij, pod okriljem Združenih narodov in različnih mednarodnih in nevladnih organizacij, kakor tudi ob sodelovanju številnih drugih deležnikov. Letošnji slogan obeleževanja "S skupnimi močmi varujmo Zemljo in obnavljajmo tla", nagovarja mednarodno javnost k solidarnosti s prebivalstvom na območjih, ki se spopadajo s posledicami dolgotrajne suše in poplav. Tla, ki so bila pogosto spregledana kot pomemben del trajnostnega razvoja, so pomemben člen pri dejavnostih za spopadanje z izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe, zagotavljanja preskrbe z vodo, energetskih virov in drugimi.

Slovenija je Konvencijo o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal ratificirala junija 2001. V njej je opredeljena kot prizadeta država severnega Sredozemlja ter srednje in vzhodne Evrope. Dejavnosti povezane z izvajanjem Konvencije usklajujemo na Agenciji RS za okolje. K izvajanju ciljev Konvencije se pridružujemo tudi z vodenjem Centra za upravljanje s sušo v jugovzhodni Evropi (<http://www.dmcsee.org/>). Združuje 13 držav, njegovo poslanstvo pa je razvoj orodij za oceno tveganja suše in upravljanja z njo s ciljem izboljšati pripravljenost na sušo in zmanjšati njene uničujoče posledice.

## PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 14. 6. 2016

SLOVENDA	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihite					
Pojavi	plohe	plohe	plohe		plohe
Tmax [°C]	23	27	25	27	24
Tmin [°C]	14	15	17	13	15
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	7 .. 18	18 .. 36	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:  
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/>  
pod povezavami Vreme podrobneje /Modelska napoved/Verjetnostna napoved - 10 dni